

# Za gospodarje

Maribor, dne 6. marca 1935.

## Obupen položaj živinorejcev.

(Dopis živinorejca iz laškega okraja.)

### Nizke cene se držijo že peto leto.

Vse lepe nade in veselo upanje našega kmeta živinorejca, da se bodo cene živini vsaj nekoliko popravile, je zopet splavalo po vodi. V prvih tednih letošnjega leta je pričela nekoliko živahnejša kupčija in je kazala na nekoliko višje cene. V pondeljek dne 25. svečana se je vršil v Laškem običajni Matijev sejem. Kmetje so prignali zelo veliko tepih in težkih volov. Kupcev je bilo le malo. Naložili so en vagon živine za Italijo. Cena volom je bila med 3 do 4 Din za 1 kg žive teže, to je komaj eno tretjino od cene leta 1929. In te cene že držijo sedaj peto leto. Kaj pomaga kmetu vsa zaščita, ko pa tukaj jasno vidimo, kako si od kmetove revščine vlečejo razni ljudje dobiček in na ta način skoro zastonj živijo.

### Kmetiska sramota.

Na živinskih sejmih se večkrat opaža dejstvo, kako malo da kmet na svojo stanovsko solidarnost in edinstvo. Mesar ali trgovec začne kupovati od kmeta živino. Ko ljudje na sejmu opazijo, da se pogajata za ceno, začnejo vreti skupaj in poleg kupca pritiskajo na kmeta prodajalca, da popušča v ceni. Včasih napravijo pravi šunder. V kričanju sploh ne vedo, za kako ceno se kupec in prodajalec pogajata. Ta žalostna in za našo kmetisko edinstvo sramotna slika naj bi vendar enkrat z naših sejmov izginila! Tudi tukaj velja: Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

\*

### Kupčija s hmeljem.

**Savinjska dolina:** Pri sicer mirnem, vendar trajnem zanimanju in povpraševanju se je tudi zadnjih 14 dni kupovalo vse vrste blaga lanskega pridelka

in plačalo do 40 Din za kg, kakor je bila pač kakovost, ki se v splošnem ne presoja več tako strogo. Zadnji čas pa je povpraševanje popustilo.

**Vojvodina:** Položaj v hmeljski kupčiji je nespremenjeno miren in prav tako tudi cene nespremenjene.

**Češkoslovaška:** V hmeljski kupčiji je bilo zadnjih 14 dni razpoloženje zopet bolj mirno, vendar so cene ostale nespremenjene in lanski pridelek notira prejkoslej žateški 84—90 Din, oni iz Ušteka in Roudnic pa 70—77 Din za 1 kg. Ker so zaloge že izredno pičle in je žlahtni hmelj tudi v drugih okoliših že močno razprodan, se položaj smatra kot čvrst in se računa s tem, da bi cene popustile. Znamkovanih je v Žatcu doslej 47.415 stotov lanskega pridelka. Za starejše letnike ni zanimanja.

**Najvišje cene,** dejansko plačane zadnji čas za 1 kg najboljšega hmelja raznih provenienc, so bile naslednje: Nemčija Hallertau 109 Din, Češkoslovaška Žatec 90 Din, Anglija Golding 58 Din, Francija alzaški 49 Din, Jugoslavija savinjski 37 Din, Poljska wolinjski 35 Din, Belgija Peperinghe 27 Din, Amerika Oregon 20 Din.

## Ljudski pravnik.

**Pravica do zajemanja vode.** Na Vašem svetu ste imeli vodnjak, ki je oddaljen od sosedovega zemljišča kakih 30 korakov. Sosed trdi, da ima do vodnjaka iste pravice, kakor jih imate Vi. Vodnjak ste izkopali Vi in Vaš brat, dočim sosed ni pomagal, tudi prispeval ni ničesar k napravi vodnjaka. To svoje posestvo z vodnjakom vred ste sedaj prodali. Kupec bi rad sosedu prepovedal hoditi po vodo na svoj vodnjak, ki ste ga napravili Vi. — Vodnjak, ki sta ga napravila z bratom na Vašem svetu, je samo Vaš. Samo v tistem slučaju, ako ste sosedu dovolili zajemanje vode iz Vašega vodnjaka, ali pa če je sosed takle pravico že priposestvoval, to je da

je hodil po vodo nemoteno in javno skozi 30 let, tedaj ima tudi on pravico do vode ter mu novi lastnik ne bo mogel preprečevati hoditi po vodo na ta vodnjak. Kdaj ste delali vodnjak, nam niste povedali. Skušajte Vi ali pa novi lastnik doseči, da se zajemanje vode v tem vodnjaku uredi na lep in miren način. Vaš naslednik (kupec) mora sicer paziti, da ne bo sosed, ako je doslej hodil po vodo, motil v izvrševanju njegove pravice. Mora sosedu pozvati sam ali po odvetniku, da mora v bodoče opustiti sleherni poseganje v njegove izključne pravice ter da mora priznati, da nima sosed nobenih stvarnih pravic do souporabe vodnjaka. Ako ne bo dal sosed take izjave, ali ne bo prenehal hoditi po vodo na kupčev vodnjak, ga bo treba tožiti. Tožbe seveda ne bo mogel kupec sam napraviti, ker ne pozna zakonitih določil, vsled česar je seveda najpametneje, ako sosedu piše odvetnik, ki bo znal pravilno stvar zagrabiti. Nobena pravda pa ni sigurna in ne priinese nikomur zaželenih pravic in miru. Zato je v interesu kupca in sosedu, da se stvar mirno uredi. Ako sosed nima drugam iti po vodo, ali če je to združeno s težavo, dogovorite se z njim. Najbolje je, ako napravite pismo pogodbo, da mu do gotovega časa ali do odpovedi prepustite souporabo vode iz tega vodnjaka, ako prispeva k stroškom naprave vodnjaka in k stroškom popravila gotov znesek, ki ga določite fiksno (n. pr. 500 Din), ali pa v določenem razmerju (n. pr.: sosed plača 1 tretjino izdatkov naprave, polovico pa stroškov popravil, ki nastanejo potrebna vsled redne porabe, cele stroške pa, ako povzroči popravilo vodnjaka sosed ali njegovi ljudje). Ta način bo najlepši in obenem dokaz, da si znate sosedje urediti svoje odnošaje brez sodelovanja sodišča.

**Zgovorjeni prevžitek, Zišma.** — Kot prevžitek imate zgovorjena drva. Kadar greste zgovorjena drva iskat, Vas napadajo in Vam jih nočejo dati. Radi bi vedeli, kako morete svoje pravice do drv doseči. — Kakor izgleda, imate pravico do toliko drv, kolikor jih rabite, vendar Vam jih noče lastnik posestva dajati, čeprav ga prosite in jih hodite sami iskat. Vi imate pravico do drv. Ako Vam jih noče dajati lastnik zlepega,

imate v varstvo svojih pravic zoper lastnika vložiti tožbo na izročitev potrebnih drv, oziroma ako ste morali radi nedajanja drv iste druge kupiti, ga lahko tožite na vrnitev kupnine, ki ste jo morali plačati za drva. Če imate pravico do drv zapisano, potem stopite kar na sodišče ter vložite zoper neusmiljenega lastnika tožbo, da bo tako na svoji koži okusil, da ni prav in pravično, če Vam pritrujuje, kar Vam gre.

**Pravice prevžitkarja, Zišma.** — Vaš sin je imel posestvo, iz katerega je moral Vam dajati prevžitek, pa bi bil rad prodal posestvo, a ni mogel tega storiti brez Vašega dovoljenja. Kasneje je posestvo vendarle prodal. Sedanji lastnik, sinov naslednik, pa prodaja poedine parcele brez Vašega dovoljenja. Vprašate, če je to mogoče napraviti in kam se morate obrniti, da boste preprečili odprodaje brez Vašega dovoljenja. — Iz vprašanja posnamemo, da ste imeli svoj prevžitek vknjižen na sinovem posestvu, dokler je bil on lastnik. Vsled tega tudi ni mogel prodati nobenega koščka zemlje brez Vašega posebnega dovoljenja. Nato ste svojemu sinu skoro gotovo dovolili, da je mogel posestvo prodati. S kupno pogodbo se je sin kot prodajalec bržkone zavezal, da proda posestvo bremen prosto. Če ste bili Vi res na prodanem posestvu za svoj prevžitek vknjiženi, ste ob tej priliki morali v slučaju, da je sin prodal posestvo bremen prosto, dati tako odpisno dovoljenje, da se Vaš prevžitek izbriše iz zemljiške knjige. Če ste dali tako izbrisno izjavo, potem svojega prevžitka nimate več vknjiženega na posestvu in zato more in sme sedanji lastnik razprodajati poedine parcele ali celo zemljišče sam od sebe brez Vašega dovoljenja. Preglejte zemljiško knjigo domačega sodišča, oziroma tistega sodišča, v čigar območju leži posestvo. Enkrat za vselej pa si zapomnite ter naj Vam bo v poduk, da je treba za posebno dovoljenje prositi le tistega, čigar pravice so vknjižene v zemljiški knjigi, ker le za tistega odgovarja tudi zemljišče. Ako sami ne znate pregledati zemljiške knjige, Vam mora to ob uradnih dnevih napraviti vodja zemljiške knjige (sodnijski uradnik), ali pa stopite k odvetniku, ki bo pregledal zemljiško knjigo in posa-

mezne pogodbe ter Vam bo vse potrebno povedal.

#### **Zemljiška mapa in priposestevanje.**

**Sveblad.** — S svojim sosedom ste imeli vedno mir v gozdni parceli in niste nikdar potrebovali zemljiške mape. Sedanji novi lastnik gozdne parcele pa je malo preveč segel v Vašo parcelo. Pregledali ste po mapi zemljiški parceli in ugotovili, da je po mapni meri užival že prednik sedanjega lastnika precejšnji del po mapi Vam pripadajočega gozda. Vprašate, ali je merodajno to, kar pokaže zemljiška mapa, ali pa se preko zemljiške mape more priposestevovati. Zemljiška mapa sama na sebi ni noben zadosten dokaz, koliko sveta pripada enemu in koliko drugemu. Važno in merodajno je to, koliko kdo dejansko uživa, zlasti ako more dejanski posestnik in uživalec dokazati, da je javno, nemoteno in pošteno užival parcelo preko mapne meje več kot 30 let, oziroma 40 let pri onih zemljiščih, ki pripadajo pravnim osebam (n. pr. občinam, cerkvam, srenjam itd.). V takem slučaju je svet, ki ga mapa sicer daje Vam, priposestvoval in je njegova lastnina. Poskušajte torej stvar s sosedom na lep, prijateljski in sosedski način urediti tako, da ne boste morda vsled nepotrebnosti tožbe trpeli preveliko stroškov, več kakor je morda vreden sporni svet. Zastaralna doba se prišteje, oziroma odšteje. Koliko let uživa lastnik in njegovi posestni predniki, morate sami ugotoviti. Po tej ugotovitvi boste sami mogli tudi izračunati, če je sosed gozdni svet preko mapne meje že priposestvoval.

**Menjalna pogodba. Animpí.** — S sosedom bosta zamenjala svoji njivi, ker Vama to boljše prija z ozirom na to, da bosta po zamenjavi imela vsak svojo njivo pri svoji hiši. Ker pa je Vaša njiva večja, kakor je sosedova, bi radi vedeli, kam se morate obrniti, da bo njiva odmerjena in koliko bo stroškov za menjalno pogodbo. — Njivo bo odmeril zemljemerec (geometer). Za odmeritev ga morate prositi. Koliko bo računal, ne moremo vedeti. Ako bo odmeritev napravil v času, ko vrši uradno razne odmeritve, potem bo to brezplačno. Ker bi pa na uradno odmeritev morali skoraj gotovo preveč dolgo časa čakati, boste morali najeti drugega zemljemerca, da

Vam bo odmeril, ako želite, da se takoj izvrši odmera njive. Potem bode treba napraviti menjalno pogodbo. V tej je treba navesti natančno naslov obeh sosedov, ko menjata, dalje natančno opisati parceli, ki se zamenjujeta, z navedbo površinske mere, kakor tudi navesti, da se zamenjava izvrši zgolj iz razloga arondacije v poljedeljskem interesu. V menjalni pogodbi je treba tudi navesti, da bosta oba s sosedom dala drug drugemu dovoljenje, da se izvrši zemljiški odpis in pripis zamenjanih parcel. Za arondacijo v poljedeljskem interesu se smatra, ako se zamenja parcelo zaradi tega, da se zamenjana parcela združi z ostalim Vašim posestvom. Ako gre za zamenjavo v poljedeljskem interesu in ni taka razlika večja od 50% vrednosti med obema zemljiščema, potem ni treba od menjalnih pogodb plačati nobenih pristojbin. Ako pa gre za običajno zamenjavo, ali ako je vrednost zamenjanih zemljišč večja od 50%, tedaj je treba plačati 4% državno pristojbino in 1½% banovinsko pristojbino. To pristojbino pa je treba plačati od vrednosti enega zamenjanega zemljišča, ako sta obe zemljišči enako vredni, ako pa je eno več vredno, tedaj je treba plačati spredaj navedeno pristojbino od enega zemljišča, čigar vrednost je večja. Vsled tega predpisa je treba v menjalni pogodbi tudi navesti vrednost Vaše njive in vrednost sosedove njive. Svoja podpisa na menjalni pogodbi morata s sosedom dati overovati pri sodišču ali pa pri notarju. Ker pa skoro gotovo ne boste znali sami napraviti menjalne pogodbe, Vam svetujemo, da se obrnete na odvetnika ali na notarja, ki bosta napravila vse potrebno. Ker ne bo med zamenjanima zemljiščema nobene razlike v vrednosti, Vama v slučaju arondacije v kmetijske svrhe ne bode treba plačati nobene pristojbine razen one za sodni overovitev podpisov. Stroški naprave pogodbe in zemljiškega vpisa v zemljiški knjigi so pa odvisni od tega, koliko je vredno eno zamenjano zemljišče. Če bi nam tudi to povedali in zlasti še to, ali se bo vsled zamenjave Vaše posestvo zaokrožilo tako, da boste imeli sedaj polje skupaj, bi Vam tudi višino stroškov mogli natančneje stevilčno povedati. Mi bi Vam sicer radi

napisali obrazec za menjalno pogodbo, vendar nimamo potrebnih podatkov in tudi premalo prostora na tem mestu.

**Invalidnina.** Puvíd. V francoskem rudniku ste se poškodovali ter Vam je bila priznana 30%na invalidnina. Prejemali ste tako določeni znesek tri leta. Nato ste pa prejeli poziv, da je bilo predlagano znižanje delovne nezmožnosti. Obrnili ste se na konzula v Franciji. Po izvedenem postopanju so Vam sporočili, da so znižali Vašo delovno nesposobnost za celih 20% na 10%. Vprašate, kaj morate storiti, da se Vam prizna prvotna 30%na delovna nesposobnost, ker se Vaše stanje ni prav nič izboljšalo: — Pišite takoj na konzulat v Francijo ter morebiti istočasno priložite tudi zdravniško spričevalo, iz katerega bo razvidna Vaša delovna nesposobnost. Drugega Vam ne moremo svetovati, ker ne vemo, v kakšnem postopku se Vam je znižala delovna nesposobnost.

**Izročitev posestva. Cajob.** — Stari ste že 66 let; žena živi nekje v Ameriki. Nimate nikogar, ki bi Vam postregel. Radi bi vzeli gospodinjo, ki bi ji zapustili svoje posestvo. Vprašate, če lahko to storite. — Lahko vzamete za postrežnico žensko osebo in ji tudi smete zapustiti svoje premoženje. Ni pa prav, ako nimate pri tem čistih namenov. S tem bi seveda grešili in bi tudi ne mogli tega zagovarjati pred svojo vestjo. Posla morate imeti, ako sami ne zmorete oskrbe vsled svoje starosti. V tem postopku ste lahko brez skrbi in se Vam ni treba ozirati na ljudi. Če bi pa bila dotična ženska oseba v javno pohujšanje in spodtiklo ljudem, tedaj jo bo upravná oblast morala izgnati. Glejte zato, da bo vse popolnoma v redu! Več kakor vsi zakoniti predpisi je to, da boste vedno imeli mirno svojo vest.

## Razna obvestila.

**Enodnevni tečaj za zatiranje škodljivcev in holecni sadnega drevja** se vrši v soboto dne 6. aprila t. l. na banovinski Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen in traja od 8. do 12. in od 14. do 16. ure.

**Sv. Vid pri Grečelnem.** Tukaj se bode vršil živinski, konjski in kramarski sejem v četrtek dne 14. marca. Vstop v sej-

mišče za živino je sedaj prost. Kupci in prodajalci, pridite v obilnem številu, da bo kupčija bolj živahna!

## Cene in sejmska poročila.

**Mariborski trg.** Na mariborski trg v soboto dne 2. marca so pripeljali kmetje 131 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso so prodajali po 8—10 Din, slanino po 10—12. Kmetje so pripeljali 1 voz otave po 55, 5 voz krompirja po 0.50—0.75, 23 vreč čebule 1—1.50, česen 5—6, zelje 3—4, kislo zelje 3, kisla repa 1.50—2, karfiola 3—10, ohrovt 2—3, hren 4—5, regrat 1, 1 kg radiča 12 Din, jabolka 4—6, suhe slive 7—11, celi orehi 6—7, luščeni orehi 24. Na trgu je bilo 16 vreč pšenice po 1.50, 5 rži 1—1.25, 14 ječmena 1.25, 16 koruze 1—1.25, 18 ovsa 0.75, 8 proša 1.25 do 1.50, 6 ajde 1, 7 ajdovega pšena 2.50—3, 16 fižola 1.50—3. Smetana 8—10, mleko 1.50—1.75, surovo maslo 20, čajno 24 do 28, jajce 0.50—0.75. Prinesli so 388 kokoši po 18—25, 472 piščancev 25—55, 8 gosi 35—60, 38 puranov 30—65, 14 rac 18—20, 3 kozličke 30—60, 30 domačih zajcev 5—26 Din.

**Mariborski živinski sejem 26. 2. 1935.** Na ta živinski sejem je bilo prignanih 16 konj, 18 bikov, 170 volov, 466 krav in 29 telet, skupaj 699 komadov. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 2.50—3.50 Din, poldebili voli 2—2.50, plemenski voli 2—3, biki za klanje 2—3, klavne krave debele 2.25—3, plemenske krave 2—2.25, krave klobasarice 1.25—1.50, molzne krave 2—2.50, breje krave 2—2.50, mlada živina 2.50—3, teleta 3—4 Din za 1 kg žive teže. Prodanih je bilo 274 komadov.

**Mariborski svinjski sejem 1. III. 1935.** Na tasvinjski sejem je bilo pripeljanih 223 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 60—70 Din, 7—9 tednov stari 90—100 Din, 3—4 mesece 150—180 Din, 5—7 mesecev 200—280, 8—10 mesecev 300—380 Din, 1 leto stari 480—560 Din, 1 kg žive teže 4—5.50, 1 kg mrtve teže 6.50—8.50 Din. Prodanih je bilo 34 svinj.

**Mesne cene v Mariboru.** Volovsko meso I. vrste 1 kg 8—10 Din, volovsko meso II. vrste 6—8 Din, meso od bikov, krav in telic 4—6 Din, telečje meso I. vrste 8—10 Din, telečje meso II. vrste 4—6 Din, svinjsko meso sveže 8—12 Din.